

บทบรรณาธิการ

คำถาม คดีฟ้องเพิกถอนการฉ้อฉล หากลูกหนี้ถึงแก่กรรมไปก่อนฟ้อง เจ้าหนี้จะฟ้องเฉพาะผู้ได้ลาภงอกจากนิติกรรมแต่เพียงผู้เดียวได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๔๔๔/๒๕๕๓ การฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมการฉ้อฉลตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๓๗ นั้น เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์จะต้องฟ้องคู่กรณีทั้งสองฝ่ายที่ทำนิติกรรม คือลูกหนี้กับผู้ได้ลาภงอกจากนิติกรรมเป็นจำเลยในคดี จะฟ้องเพียงคนใดคนหนึ่งไม่ได้ เพราะมีเจตนาแล้วคำพิพากษาของศาลย่อมไม่ผูกพันลูกหนี้หรือผู้ได้รับลาภงอก

อ. เป็นลูกหนี้ของโจทก์ แต่โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นบุตรของ อ. และเป็นผู้ได้รับลาภงอกจากการกระทำนิติกรรมกับจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้รับจำนองที่ดินและบ้านพิพาทจากจำเลยที่ ๑ มีได้ฟ้อง อ. ด้วย แม้จะปรากฏว่า อ. ถึงแก่กรรมไปก่อนแล้ว โจทก์ก็ชอบที่จะฟ้องทายาทหรือผู้จัดการมรดกของ อ. ได้ การที่โจทก์บรรยายฟ้องมาว่า ก่อน อ. ถึงแก่กรรมได้พักอาศัยอยู่กับจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ดูแลรักษา อ. มาโดยตลอด จึงเป็นไปไม่ได้ที่ อ. จะขายที่ดินและบ้านพิพาทให้แก่จำเลยที่ ๑ เพราะขัดต่อเหตุผล ถือว่านิติกรรมดังกล่าวทำเพื่อฉ้อฉลทำให้โจทก์เสียเปรียบนั้น เป็นเพียงการบรรยายฟ้องเพื่อสนับสนุนข้ออ้างของโจทก์ที่ว่า อ. กับจำเลยที่ ๑ ร่วมกันทำนิติกรรมเพื่อฉ้อฉลโจทก์เท่านั้น หาใช่การบรรยายฟ้องเพื่อแสดงให้เห็นว่า โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๑

คำถาม ในคดีไม่มีข้อพิพาท คำคัดค้านของผู้คัดค้านเป็นคำคู่ความหรือไม่และคำคัดค้านที่ไม่ขัดแย้งจะนำบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. มาตรา ๑๗๗ วรรคสอง มาปรับใช้ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๓๗๐/๒๕๕๓ ในคดีไม่มีข้อพิพาทถ้าบุคคลอื่นใดนอกจากคู่ความที่ได้ยื่นฟ้องได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับคดีโดยตรงหรือโดยอ้อมให้ถือว่าบุคคลเช่นว่ามานี้เป็นคู่ความและให้ดำเนินคดีไปตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. ว่าด้วยคดีมีข้อพิพาทตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๘๘ (๔) คำคัดค้านของผู้คัดค้านจึงเป็นคำคู่ความที่จะก่อให้เกิดเป็นประเด็นข้อพิพาทผู้คัดค้านจะคัดค้านคำร้องขอในประเด็นข้อใดจะต้องยื่น

คำคัดค้านให้ชัดเจนแจ้งตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๗๗ วรรคสอง จึงจะเกิดเป็นประเด็นข้อพิพาทในข้อนี้

การที่ผู้คัดค้านยื่นคำร้องคัดค้านว่าพินัยกรรมทำขึ้นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ พระ อ. ไม่ได้มีความประสงค์หรือเจตนาจะทำพินัยกรรมดังกล่าว ผู้ทำพินัยกรรมได้กระทำโดยถูกหลอกลวง สำคัญผิดไม่เป็นไปตามความประสงค์อันแท้จริงของผู้ทำพินัยกรรมและขณะทำพินัยกรรมพระ อ. มีสติสัมปชัญญะไม่สมบูรณ์ อันเป็นข้อเท็จจริงที่ยืนยันว่าพระ อ. ทำพินัยกรรมจริงแต่ถูกหลอกลวง สำคัญผิดและมีสติสัมปชัญญะไม่สมบูรณ์ แต่คำร้องคัดค้านกลับกล่าวอีกว่าลายมือชื่อผู้ทำพินัยกรรมไม่ใช่ลายมือของพระ อ. เท่ากับยืนยันว่าพระ อ. ไม่ได้ทำพินัยกรรม เช่นนี้คำร้องคัดค้านจึงขัดกันเองและไม่ชัดเจนแจ้งว่าผู้คัดค้านได้คัดค้านว่าเป็นพินัยกรรมปลอมหรือเป็นพินัยกรรมที่ผู้ทำถูกหลอกลวง สำคัญผิดหรือทำพินัยกรรมในขณะที่มีสติสัมปชัญญะไม่สมบูรณ์ ส่วนที่ผู้คัดค้านยื่นคำร้องคัดค้านว่าพินัยกรรมในขณะที่มีสติสัมปชัญญะไม่สมบูรณ์ ส่วนที่ผู้คัดค้านยื่นคำร้องคัดค้านว่าพินัยกรรมทำไม่ถูกต้องตามแบบที่กฎหมายกำหนดก็ไม่ได้ระบุว่าไม่ถูกต้องตามแบบอย่างไรจึงไม่มีเหตุแห่งการปฏิเสธ คำร้องคัดค้านจึงไม่ชัดเจนถึงไม่ได้ว่าผู้คัดค้านได้โต้แย้งคัดค้านคำร้องขอของผู้ร้องไม่ก่อให้เกิดเป็นประเด็นข้อพิพาทว่าพินัยกรรมชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๘๓ จึงต้องฟังข้อเท็จจริงตามคำร้องขอของผู้ร้องว่าพินัยกรรมดังกล่าวเป็นพินัยกรรมที่ชอบด้วยกฎหมาย

คำถาม คดีฟ้องขับไล่ผู้บุกรุกออกจากอสังหาริมทรัพย์และเรียกค่าเสียหาย จำเลยให้การต่อสู้ว่าที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน เป็นคดีอยู่ในอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษาหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๕๗๒/๒๕๕๔ โจทก์บรรยายฟ้องว่า โจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาท จำเลยบุกรุกเข้าไปปลูกสร้างบ้านในที่ดินพิพาท ทำให้โจทก์เสียหายไม่สามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินพิพาท ซึ่งโจทก์อาจให้เขาได้ค่าเช่าไม่ต่ำกว่าเดือนละ ๑,๐๐๐ บาท ค่าเสียหายถึงวันฟ้องเป็นเงิน ๔๘,๐๐๐ บาท และมีคำขอบังคับให้จำเลยกับบริวารรื้อถอนบ้านหลังดังกล่าวกับขนย้ายทรัพย์สินออกไปจากที่ดินพิพาท ให้ใช้ค่าเสียหาย ๔๘,๐๐๐ บาท และค่าเสียหายเดือนละ ๑,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยนับแต่วันฟ้องจนกว่าจำเลยกับบริวารจะรื้อถอนบ้านและออกไปจากที่ดินพิพาท จึงถือว่าคำขอบังคับให้จำเลยกับบริวารรื้อถอนบ้านและออกไปจากที่ดินพิพาทเป็นคำขอหลัก ยิ่งไปกว่านั้น

ระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้น โจทก์แถลงไม่ติดใจบังคับจำเลยเกี่ยวกับค่าเสียหายตามฟ้องแล้ว เช่นนี้ คงเหลือคำขอบังคับแต่เพียงให้จำเลยกับบริวารรื้อถอนบ้านและออกไปจากที่ดินพิพาทเท่านั้น ซึ่งเป็นคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันไม่อาจคำนวณราคาเป็นเงินได้ แม้จำเลยให้การต่อสู้คดีว่าที่ดินพิพาทไม่ใช่กรรมสิทธิ์ของโจทก์ แต่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน โดยมีได้กล่าวแก้เป็นข้อพิพาทด้วยกรรมสิทธิ์ว่าที่ดินพิพาทเป็นของจำเลย จึงเป็นคดีไม่มีทุนทรัพย์ไม่อยู่ในอำนาจของศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษาตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๗ ประกอบมาตรา ๒๕ (๔)

คำถาม โจทก์ฟ้อง ขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงิน ๑๕๐,๐๐๐ บาท กับขอให้จำเลยทั้งสองตัดต้นฉำฉา ย้ายเล้าไก่ และย้ายกระบือไปเลี้ยงที่อื่น นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไป หากจำเลยทั้งสองไม่ดำเนินการ ขอให้ชำระค่าเสียหายวันละ ๒๐๐ บาท นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยทั้งสองจะดำเนินการแก้ไขเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลแขวงหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๔๑๔/๒๕๕๔ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “คดีนี้โจทก์ฟ้องว่าจำเลยทั้งสองร่วมกันกระทำละเมิดต่อโจทก์ โดยจำเลยทั้งสองได้เลี้ยงไก่ประมาณ ๑๐๐ ตัว และเลี้ยงกระบือประมาณ ๒๐ ตัว บริเวณแนวรั้วในบ้านของจำเลยทั้งสองซึ่งอยู่ติดกับบ้านของโจทก์ เป็นเหตุให้มูลของสัตว์ดังกล่าวส่งกลิ่นเหม็นเข้าไปในบ้านโจทก์ ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายแก่สุขภาพและอนามัยเป็นโรครุมิแพ้ นอกจากนี้จำเลยทั้งสองได้ปลูกต้นฉำฉาสูงกว่า ๑๕ เมตร ชิดกับแนวรั้วบ้านของโจทก์ และนำครั่งมาเลี้ยง ทำให้ใบไม้และมูลของครั่งร่วงหล่นเข้าไปในบ้านของโจทก์ โจทก์ต้องว่าจ้างคนมาเก็บกวาดขอให้บังคับจำเลยทั้งสองร่วมกันชดใช้ค่าสินไหมทดแทนรวมเป็นเงิน ๑๕๐,๐๐๐ บาท กับขอให้จำเลยทั้งสองตัดต้นฉำฉา ย้ายเล้าไก่ และย้ายกระบือไปเลี้ยงที่อื่น เห็นว่าคำฟ้องของโจทก์ดังกล่าวในส่วนที่ขอให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เป็นคำฟ้องที่มีคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ ส่วนคำฟ้องที่ขอให้จำเลยทั้งสองตัดต้นไม้ ย้ายเล้าไก่ และกระบือไปเลี้ยงที่อื่นนั้น เป็นคำฟ้องที่มีคำขอให้จำเลยทั้งสองกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด จึงเป็นคำฟ้องที่มีคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้รวมอยู่ด้วย ดังนี้ คำฟ้องของโจทก์จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวงตาม

พระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๗ ประกอบ มาตรา ๒๕ (๔) การที่โจทก์ฟ้องคดีต่อศาลชั้นต้นซึ่งเป็นศาลแขวง และศาลดังกล่าวได้ทำการพิจารณาพิพากษาคดีกับต่อมาเมื่อโจทก์ยื่นอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ได้รับความไว้วินิจัยและพิพากษาคดีให้ จึงเป็นการไม่ชอบปัญหาเรื่องอำนาจฟ้องของโจทก์นี้แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดยื่นฎีกาขึ้นมา แต่เป็นปัญหาอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกามีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ (๕)"

คำถาม แบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) เป็นเอกสารที่กฎหมายบังคับให้ต้องมีเอกสารมาแสดงตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๙๔ หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๔๓๖/๒๕๕๔ แบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) เป็นเพียงหลักฐานอย่างหนึ่งซึ่งแสดงว่าขณะแจ้งการครอบครอง ผู้แจ้งอ้างว่าที่ดินจำนวนเนื้อที่ดังกล่าวเป็นของผู้แจ้งเท่านั้นไม่ก่อให้เกิดสิทธิพึงเป็นยุติว่าข้อเท็จจริงต้องเป็นไปตามแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) นั้น ความจริงผู้ใดจะมีสิทธิครอบครองและครอบครองที่ดินเป็นจำนวนเนื้อที่เท่าใด จะต้องพิจารณาจากพยานหลักฐานว่าผู้ใดเข้ายึดถือครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว โดยเจตนาจะยึดถือเพื่อตนจึงจะได้สิทธิครอบครองตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๖๗ แบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) จึงไม่ใช่เอกสารที่กฎหมายบังคับให้ต้องมีมาแสดง ไม่อยู่ในบังคับตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๙๔ ที่ห้ามมิให้สืบพยานบุคคลเปลี่ยนแปลงแก้ไข คู่ความจึงสามารถนำสืบเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความในเอกสารแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) ได้ กรณีไม่อาจเทียบเคียงได้กับเรื่องการกู้ยืมเงินเพราะการกู้ยืมเงิน ป.พ.พ. มาตรา ๖๕๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ชัดเจนว่าการกู้ยืมเงินเกินกว่าสองพันบาทขึ้นไปนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเงินเป็นหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใดลงลายมือชื่อผู้ยืมเป็นสำคัญ จะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่หลักฐานแห่งการกู้ยืมจึงเป็นเอกสารที่กฎหมายบังคับให้ต้องมีมาแสดง การที่โจทก์ทั้งสามนำสืบว่าที่ดินพิพาทเป็นส่วนหนึ่งของที่ดินตามแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) เลขที่ ๒๑๒ ของโจทก์ทั้งสาม จึงหาเป็นพินิจและต้องห้ามตามกฎหมายไม่

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์

บรรณาธิการ

เก็บรายข้อ เตรียมสอบเนติ ภาค ๒ @ลวีสยาม ดอทคอม

<https://www.facebook.com/groups/lawsiam>